

Odůvodnění stanoviska Akreditační komise k žádosti Západočeské univerzity v Plzni, Fakulty právnické, o prodloužení platnosti akreditace magisterského studijního programu „Právo a právní věda“ se studijním oborem „Právo“

Akreditační komise (dále také „AK“) konstatuje, že magisterský studijní program „Právo a právní věda“ se studijním oborem „Právo“ a standardní dobou studia 5 roků uskutečňovaný na Fakultě právnické (dále také „fakulta“) Západočeské univerzity v Plzni (dále také „ZČU“) vykazuje závažné nedostatky a neodpovídá požadavkům na uskutečňování magisterského programu. Proto vydala souhlasné stanovisko s prodloužením platnosti akreditace podle § 79 zákona o vysokých školách jen do 31. 10. 2012, aby vytvořila co nejvstřícněji vhodné administrativní podmínky pro dokončení akademického roku 2011/2012, dokončení studia studentů posledního ročníku a dostatek časového prostoru pro vyřešení podmínek dalšího studia stávajících studentů. Zároveň trvá na svém návrhu na omezení akreditace tohoto studijního programu, jež navrhla v červnu v roce 2011 a o němž Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále také „ministerstvo“) doposud nerozhodlo.

Současné rozhodnutí, jehož důsledky pro fakultu si Akreditační komise plně uvědomuje, není reakcí na krátkodobé či čistě aktuální problémy, ale na dlouhodobě vykazovanou neschopnost koncepčně řešit problémy v personálním zabezpečení výuky a s tím související odborné a vědecké činnosti, jejíž rozvoj na pracovišti je nezbytnou podmínkou pro uskutečňování magisterského studia. Fakulta na pravidelně opakovaná upozornění Akreditační komise reagovala převážně jen formálními úpravami úvazků a pracovních smluv, aby vnějškově odpovídaly základním kvantitativním kritériím (počet docentů a profesorů, výše domácích a externích úvazků), nikoli koncepčním řešením problémů, jež by bralo v úvahu kvalitativní ukazatele: kvalitu a zaměření publikační činnosti, odborný výkon pracoviště a s ním související rozvoj výzkumné činnosti, věkovou strukturu personálního zabezpečení apod.

Následující stručná rekapitulace dosavadních jednání a závěrů se soustřeďuje pouze na otázky personálního zabezpečení a odborné a vědecké činnosti (stranou ponechává další problémy fakulty) a vychází z dokumentů, jež jsou k dispozici na webu Akreditační komise. Vedení fakulty, členové akademického senátu, členové akademické obce i veřejnost měly po celou dobu možnost se přímo s těmito dokumenty v plném znění seznámit.

Shrnutí dosavadního vývoje

Akreditační komise konstatovala nedostatky v oblasti personálního zabezpečení a odborné a vědecké činnosti již v roce 2008. V hodnotící zprávě z června 2008 se konstatuje: *„Na fakultě přetrvává nedostatečné personální zabezpečení, a to jak z hlediska požadavků na magisterské studium, tak z hlediska doktorského studia. Patnáct let existence fakulty již mělo vytvořit dostatečné podmínky pro stabilizaci personálního zabezpečení. Hlavním problémem je nedostatek habilitovaných vyučujících a profesorů (přičemž minimálně u některých pracovníků by předpoklady pro zvýšení kvalifikace byly), ti, co jsou nositeli vědeckých a vědeckopedagogických hodnot působí zároveň na řadě jiných pracovišt (někdy i více než tři institucí), a celkový součet jejich pracovních úvazků tak přesahuje dva i tři plné úvazky.“* ... *„Je nutné zdůraznit, že problémy s vědou a výzkumem přímo na fakultě a personálním zabezpečením jsou vzájemně propojené – vzhledem k množství úvazků jednotlivých kvalifikovaných pracovníků a jejich případné vědecké činnosti na jiných pracovištích již nezbyváá prostor pro realizaci vědecké a výzkumné činnosti na Fakultě právnické Západočeské*

univerzity v Plzni.“ „...Fakultě chybí systém vnitřního hodnocení, který by byl schopen upozornit na problémy a vedl k dynamickému rozvoji fakulty, převládá operativní řízení a chybí dlouhodobější koncepce, která by se opírala o důkladnou analýzu vývoje fakulty.“

Tato závěry pak vedly k prodloužení platnosti akreditace magisterského studijního programu „Právo a právní věda“, na dobu platnosti 4 roků, ovšem zároveň bylo poukázáno na existenci nedostatků a nezbytnost jejich odstranění pro řádné uskutečňování vysokoškolského studia: AK „upozorňuje na řadu významných nedostatků zejména v personálním zabezpečení a požaduje, aby Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni ve smyslu § 85 odst. 1 zákona o vysokých školách nedostatky odstranila a předložila kontrolní zprávu do konce dubna 2009. V případě, že by nedošlo k jejich odstranění, bude AK navrhnout ve smyslu § 85 odst. 2 písm. a) zákona o vysokých školách MŠMT omezení akreditace spočívající v zákazu přijímat ke studiu uchazeče.“ U doktorského studijního programu „Teoretické právní vědy“ Akreditační komise navrhla omezení akreditace, tj. zákaz přijímat ke studiu nové uchazeče.

Na jaře roku 2009 Akreditační komise projednala žádost Západočeské univerzity v Plzni o prodloužení akreditace doktorského studijního programu „Teoretické právní vědy“. Akreditační komise byla konfrontována s nepravdivými údaji ve spise, fakulta po ukončení řízení ztratila tři ze šesti doktorských studijních oborů uskutečňovaných v rámci programu „Teoretické právní vědy“, a u třech zbývajících bylo pravomocně rozhodnuto o omezení akreditace. V červnu 2009 Akreditační komise znovu zahájila hodnocení fakulty, které uzavřela a projednala na svém zasedání v listopadu 2009. Doporučení Akreditační komise se v tehdejší situaci soustředila zejména na obnovení a dodržování administrativně právních pravidel vysokoškolského studia: „Stabilizovat situaci na fakultě. Zavést funkční mechanismy, které jsou standardní pro vysokoškolské prostředí. Provést revizi vnitřních předpisů fakulty. Usilovat o maximální transparentnost všech procesů.“ Zároveň ale i v této situaci doporučuje věnovat pozornost základním ukazatelům kvality výuky a výzkumu (v bodech 5. – 8. doporučení):

„5. Stabilizovat personální zabezpečení fakulty (snížit počet pracovníků a zároveň výrazně omezit aktivity vyučujících jinde).

6. Zaměřit se na mladé perspektivní pracovníky, jejich akademický růst a publikační aktivitu. U mladých pracovníků stanovit realistický plán jejich odborného rozvoje a kariérního růstu (včetně zapojení do doktorských programů, obhajob disertačních prací a přípravy k habilitacím).

7. Sledovat a každoročně hodnotit publikační aktivity akademických pracovníků v oblastech, jejichž výuku zajišťují, a ve způsobu obvyklém pro příslušné obory.

8. Vytvořit motivační prostředí pro získání výzkumných grantů (jejichž příjemcem bude FP ZČU) a rozvoj mezinárodní spolupráce. Stanovit priority výzkumu.“

V závěrech pak AK znovu navrhla omezení akreditace doktorského studijního programu, dále doporučila fakultě nekonat státní rigorózní zkoušky a neudělovat titul JUDr. Zároveň doporučila ministerstvu, aby jmenovalo další odborníky do zkušebních komisí pro státní zkoušky ve všech studijních programech uskutečňovaných fakultou. Další kontrolní zprávu měla fakulta předložit do konce května 2010.

Předložená zpráva, kterou AK projednala na svém zasedání v červnu 2010, ukazovala určité pozitivní změny, které mohly vytvářet předpoklad rozvoje. AK konstatovala jistou stabilizaci, pozitivně hodnotila směřování vývoje na fakultě a s ohledem na tuto skutečnost souhlasila s obnovením státních rigorózních zkoušek a udělováním titulu JUDr. Omezení akreditace

doktorského studijního programu zůstalo v platnosti a Akreditační komise konstatovala, že „bude i nadále věnovat pozornost vývoji na Fakultě právnické Západočeské univerzity v Plzni. V této souvislosti požaduje, aby nejpozději do 31. května 2011 předložila AK novou zprávu, která bude obsahovat aktuální údaje o naplňování doporučení vyslovených AK na zasedání č. 5/2009 (týkající se především rozvoje personálního zabezpečení, kvalifikačního růstu vyučujících a realizace související výzkumné činnosti).“

V květnu 2011 byla předložena v souladu s požadavky Akreditační komise další kontrolní zpráva. Akreditační komise si pro posouzení kvality činnosti fakulty a perspektiv jejího rozvoje vyžádala dále dlouhodobý záměr fakulty, výroční zprávu fakulty za rok 2010 a vnitřní předpisy a uskutečnila návštěvu na fakultě. V červnu 2011 Akreditační komise po posouzení vývoje na fakultě, ve vztahu k personálnímu zabezpečení a odborné a vědecké činnosti konstatovala: „*Pozitivní vývoj, který AK konstatovala při hodnocení kontrolní zprávy z loňského roku, se zastavil a je možné sledovat zhoršení situace, vytvoření nových nedostatků a tendence k destabilizaci fakulty. „... „Především[...] fakulta nedokázala naplnit požadavky na rozvoj personálního zabezpečení – personální situace se fakticky po nástupu nového vedení oproti předchozímu roku ještě zhoršovala,*“ (stejně tak jako ukazatele v oblasti vědeckého vývoje (podání menšího počtu žádostí o grant, nakonec nebyl získán žádný). „*Negativní vývoj v tomto směru vyvrcholil ohlášeným odchodem významné části akademických pracovníků, které pravděpodobně nepůjde nahradit na základě výběrových řízení. Za daných okolností Fakulta právnická ZČU není schopná kvalitně zabezpečit uskutečňování doktorského studijního programu. Rovněž personální zabezpečení magisterského studijního programu nevytváří předpoklady pro kvalitní výuku a možný rozvoj.*

S ohledem na tato AK navrhuje

- a) podle § 85 odst. 2 písm. c) zákona o vysokých školách odnětí akreditace u doktorského studijního programu Teoretické právní vědy.*
- b) podle § 85 odst. 2 písm. a) zákona o vysokých školách omezení akreditace u magisterského studijního programu Právo a právní věda spočívající v zákazu přijímat ke studiu daného studijního programu další uchazeče,*
- c) nekonat státní rigorózní zkoušky a neudělovat titul JUDr.“*

Ministerstvo dosud nepravomocně rozhodlo o odnětí akreditace doktorského studijního programu „Teoretické právní vědy“. V případě návrhu na omezení akreditace magisterského programu „Právo a právní věda“ ministerstvo doposud ve správním řízení nerozhodlo. Na dohodu o nekonání státních rigorózních zkoušek a neudělování titulu JUDr. vedení fakulty nepřistoupilo.

Akreditační komise požadovala předložit další kontrolní zprávu v říjnu 2011. Vzhledem k tomu, že v polovině roku 31. července 2012 končí platnost stávající akreditace magisterského studijního programu „Právo a právní věda“, se vedení vysoké školy rozhodlo spojit kontrolní zprávu s žádostí o prodloužení platnosti akreditace.

Ze stručného nástinu vývoje hodnocení a kontrol na Fakultě právnické ZČU vyplývá, že Akreditační komise dlouhodobě upozorňovala (a to i v přímých jednáních s vedením vysoké školy a fakulty), že kvalita personálního zabezpečení neodpovídá nárokům na vysokoškolské vzdělávání v magisterském programu, že pro rozvoj fakulty a magisterského programu nestačí jen formální kvantitativní naplnění ukazatelů, ale že musí být zřetelný vývoj směrem ke kvalitě, jasná koncepce dalšího personálního, odborného a vědeckého rozvoje. Také z toho vyplývá, že fakulta si musela být vědoma složité situace a že opakované návrhy a doporučení

dostatečně zřetelně vypovídaly o dlouhodobě neudržitelném stavu. Opatření, která vedení přijímalo, se většinou snažila pouze naplnit formální požadavky Akreditační komise, často šlo jen o formální uvedení vyučujícího u určitého studijního předmětu, případně i garanta rozvoje určité disciplíny, úpravu jeho úvazku, aniž by se to promítlo do pracovní zátěže, kvality výuky či nastartování a rozvoje odborné či vědecké aktivity.

Současný stav

1) Obsah studijního programu

Studijní program „Právo a právní věda“ je standardní a v hlavních rysech odpovídá studijním programům všech právnických fakult v ČR. Počet povinných předmětů je 58. Vysoký počet je dán tím, že jsou – s ohledem na kreditní systém – děleny do jednotlivých semestrů, ačkoli jsou mnohé standardně jako celek vyučovány po dobu dvou nebo tří nebo čtyř semestrů (čtyřsemestrální jsou zejména občanské právo, obchodní právo, správní právo, trestní právo, třísemestrový je civilní proces; jedná se vesměs o profilující, resp. klíčové předměty zakončené státní závěrečnou zkouškou). Akreditační komise považuje za správné, že byl nastaven kreditní systém a že dochází k posílení výuky oborů platného práva zároveň s jejich přesunem do nižších ročníků, tak aby povinné a povinně volitelné předměty na ně mohly navazovat.

Povinně volitelných předmětů se nabízí 102, volitelných 11. Z povinně volitelných je třeba získat minimálně 60 kreditů (z toho 8 v cizojazyčných předmětech, jichž se nabízí celkem 24). Přehled povinně volitelných předmětů vyvolává otázku, zda jejich volitelnost ze strany studenta umožňuje jistou míru specializace nebo spíše volbu pohodlnější cesty. Druhé variantě by nasvědčovalo to, že se některé povinně volitelné předměty tematicky překrývají (např. Organizace soudnictví, notářství a advokacie a Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie; nebo Právo životního prostředí jako povinný a Úvod do práva životního prostředí jako povinně volitelný předmět). Dále je otázkou, do jaké míry je míněna vážně předepsaná základní literatura (vedle další doporučené), jestliže se u často jednosemestrálního předmětu předepisuje více titulů (např. Advokátní praktikum 10 titulů, Pojistné právo 7 titulů, Evropské právo v soudní praxi 6 titulů). To svědčí o určité koncepční nepromyšlenosti předmětů. U povinně volitelných předmětů a také u některých povinných předmětů je navíc výrazným nedostatkem, že mají být zabezpečovány (a studenti pak zkoušeni) vyučujícími bez minimální kvalifikace, jíž je alespoň absolvování doktorského studia (Ph.D. / CSc.), viz například předměty Advokátní praktikum, Daňová soustava ČR, Evropské soudní právo v právní praxi, Judikatura Ústavního soudu, Kolektivní rozhodování, Soudní exekuce, Vnitřní správa, Základy burzovního práva, Právo sociálního zabezpečení atd. Specialisté prověřeni dlouholetou praxí (bez vzdělání v doktorském programu a titulu Ph.D.) mohou být vhodným a přínosným doplněním u prakticky zaměřených či aplikačních předmětů, nikoli u předmětů základních a teoretických.

Povinné předměty (základní právní disciplíny) jsou vnitrofacultně garantovány profesorem nebo docentem a zakončeny zkouškou nebo soubornou zkouškou. Profesora ani docenta nemají disciplíny Římské právo, Finanční právo ani Právo sociálního zabezpečení, aniž by to bylo zdůvodněno nebo byla nastíněna perspektiva personálního rozvoje. U jiných předmětů, respektive právních disciplín je zabezpečení spíše formální a absenteje odpovídající věková struktura dostatečná pro zabezpečení pětiletého magisterského programu – například jde o Pracovní právo a do značné míry i Trestní právo. Předměty státní závěrečné zkoušky jsou

nominálně garantovány docentem nebo profesorem. Jako problematická se jeví otázka, jak uvedený docent nebo profesor výuku a zkoušky garantuje, když je sám nepřednáší (viz Civilní proces).

2) Personální zabezpečení studijního programu

Personální zabezpečení, jak bylo již uvedeno, je dlouhodobým závažným problémem fakulty. Řešení nedostatečného personálního zabezpečení pracoviště prostřednictvím „výpůjček“ docentů, profesorů a dalších odborníků z jiných institucí či násobením jejich úvazků může fungovat jen krátkodobě a přechodně. Nelze na něm stavět dlouhodobě či trvale, zvláště pokud se jedná o vzdělávání v magisterském studijním programu. Na tuto skutečnost Akreditační komise soustavně upozorňovala (viz výše).

Kvantitativní a kvalitativní rozbor personálního zabezpečení vychází ze žádosti o prodloužení platnosti akreditace a aktualizovaného seznamu k 1. 1. 2012, respektive k 1. 3. 2012, který předložil před zasedáním Akreditační komise č. 1/2012 děkan fakulty:

a) Garanti hlavních právních disciplín

Garanti právních oborů (disciplín) tak, jak je fakulta označila, by v zásadě měli být klíčoví pedagogové, kteří pečují o rozvoj daného právního oboru na fakultě. Mělo by se jednat o profesory nebo docenty, kteří mají své hlavní pracoviště na fakultě, pro fakultu vykonávají výzkumnou činnost (podílejí se na řešení výzkumných projektů a grantů) a nerozměňují svůj odborný potenciál významnějším působením na jiných pracovištích. (Akreditační komise přitom sleduje při posuzování personálního zabezpečení jen působení vyučujících u jiných zaměstnavatelů, zejména vysokých škol a Akademie věd ČR, nikoli ve svobodných povoláních, jako je např. advokacie). Mělo by se jednat o osobnosti, jež požívají výraznou autoritu v akademické obci, kolem nichž se vytvářejí výzkumné týmy a které vytvářejí prostor pro mezinárodní vědeckou spolupráci. Z hlediska perspektivy oboru Akreditační komise také sleduje, zda případně působí na pracovišti i výrazná osobnost mezi mladými pracovníky se vzděláním v doktorském programu a s perspektivou brzké habilitace.

Fakulta si stanovila tyto garanty důležitých právních disciplín:

Právní dějiny

Formální hledisko:

Garant působí na fakultě v rozsahu úvazku 40 hodin týdně, součet úvazků v podkladech k 1. 3. je 1,375, ale není započítán úvazek na Ústavu práva AV ČR 0,5. Celkový úvazek je tedy 1,875, což nesplňuje požadavky z hlediska výše úvazku pro započítávání profesora pro účely akreditace.

Kvalitativní hledisko:

Publikační činnost k dané disciplíně za posledních 5 let se jeví jako přijatelná. Na fakultě je perspektiva pro rozvoj disciplíny vzhledem k působení mladého pracovníka, který vykazuje kvalitní publikační činnost s předpokladem brzké habilitace

Ústavní právo

Formální hledisko:

Garant působí na fakultě v rozsahu úvazku 40 hodin týdně, součet úvazků 1,5. Zároveň navíc působí jako prorektor, což sice může mít pro fakultu pozitivní přínos, avšak částečně snižuje možnost odborného působení k rozvoji jím garantované disciplíny, a to i proto, že současně působí na další vysoké škole.

Kvalitativní hledisko:

Publikuje k danému oboru, nově je/bude jmenován profesorem, neboť bylo ukončeno jmenovací řízení na Univerzitě Komenského v Bratislavě.

Správní právo***Formální hledisko:***

Garant (nově jmenován od 1. 2. 2012 docentem na Univerzitě Karlově v Praze) působí na fakultě v rozsahu úvazku 40 hodin týdně, úvazek na Univerzitě Karlově v Praze 40 hodin týdně (mělo by být změněno na 1,5 ve prospěch ZČU od 1. 6. 2012). Z formálních hledisek nyní nesplňuje požadavky pro započítávání docenta pro akreditační účely.

Kvalitativní hledisko:

Publikuje k danému oboru, perspektiva odborného rozvoje.

Trestní právo***Formální hledisko:***

Garant působí na fakultě v rozsahu úvazku 40 hodin týdně, celkově 1,5.

Kvalitativní hledisko:

Publikuje k danému oboru, jde ale spíše o kolektivní texty učebnicového charakteru. V případě akreditace magisterského programu se standardní dobou studia 5 let by v průběhu jeho uskutečňování již přesahoval věk 75 let, přitom na pracovišti není v současnosti žádný perspektivní pracovník s předpokladem brzké habilitace.

Obchodní právo***Formální hledisko:***

Garant působí na fakultě v rozsahu úvazku 40 hodin týdně, celkově 1,5, habilitován v oboru hospodářské politiky.

Kvalitativní hledisko:

Za posledních pět let v publikacích uvedena jedna monografie z roku 2009 vztahující se k oboru (teoretické otázky k cenným papírům). Vytížení spojené s funkcí děkana a současné působení na dalším pracovišti opět snižuje možnost nasazení k rozvoji oboru na fakultě. Perspektiva dalšího rozvoje disciplíny zde ovšem je: na fakultě působí mladý perspektivní pracovník (úvazek na fakultě na 40 hodin týdně, bez jiného úvazku, s kvalitními publikacemi).

Pracovní právo***Formální hledisko:***

Garant působí na fakultě v rozsahu úvazku 40 hodin týdně, celkově úvazky 1,5.

Kvalitativní hledisko:

Publikační činnost většinou v časopisech vydávaných na institucích, kde zároveň garant působil. V případě akreditace magisterského programu se standardní dobou studia 5 let by v průběhu jeho uskutečňování přesahoval věk 80 let, přitom na fakultě není pracovník blízky habilitaci, dokonce ani na výuce se nepodílí nikdo se vzděláním v doktorském programu.

Občanské právo***Formální hledisko:***

Garant působí na fakultě v rozsahu úvazku 40 hodin týdně, celkově úvazky 1,5.

Kvalitativní hledisko:

Publikační činnost odpovídá oboru občanské právo.

Mezinárodní právo

Formální hledisko:

Garant působí na fakultě v rozsahu úvazku 40 hodin týdně, celkově úvazek 1,6, (měl by ho od 1. 3. 2012 snížit na 1,5.)

Kvalitativní hledisko:

Publikace odpovídají oboru mezinárodní právo soukromé. Mezinárodní právo veřejné je zabezpečováno jiným vyučujícími (úvazek 40 hodin týdně pouze na fakultě, v případě akreditace magisterského programu se standardní dobou studia 5 let by se v průběhu realizace programu jeho věk blížil 90 roků). V oboru mezinárodní právo veřejné nepůsobí na fakultě žádný vyučující s perspektivou habilitace.

Římské právo

Formální hledisko:

Garant působí na fakultě v rozsahu úvazku 40 hodin týdně, není habilitovaný. V oboru římské právo nepůsobí na fakultě žádný habilitovaný pracovník. Další vyučující působí na fakultě v rozsahu 20 hodin týdně, součet úvazků je 1,5, jde o kmenového pracovníka Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Kvalitativní hledisko:

Garant za posledních 5 let publikuje k oboru jen částečně, ve střednědobém období u něho není perspektiva habilitace. Druhý vyučující publikuje k oboru, avšak vzhledem k tomu, že se jedná o kmenového pracovníka jiné vysoké školy, ani jeho případná habilitace nepovede k řádnému zabezpečení římského práva na fakultě.

Teorie práva

Formální hledisko:

Garant působí na fakultě v rozsahu úvazku 27,5 hodin týdně, součet úvazků 1,6875. S ohledem k nižšímu úvazku na fakultě a působení na další vysoké škole v akademické funkci nespĺňuje formální požadavky na garanci. Formální hledisko nespĺňuje ani další uváděný garant – úvazek na fakultě 27,5 hodin týdně, součet úvazků 2,375.

Kvalitativní hledisko:

Garant v posledních pěti letech publikuje k oboru. Druhý vyučující v oboru publikuje, avšak nepředstavuje perspektivu dlouhodobějšího působení a rozvoje oboru.

Celkové shrnutí garantů a základní zabezpečení oborů:

Z deseti fakultou stanovených garantů právních disciplín (oborů) dva v době posuzování žádosti přesahují přijatelné úvazky pro uznávání docentů či profesorů v rámci akreditaci (více než 1,75). Tento nedostatek je možné formálně relativně snadno odstranit, kvalitativní ukazatele týkající se zejména perspektivy zabezpečení **teorie práva, římského práva, trestního práva a pracovního práva** však představují vážný problém.

U **trestního práva** jde částečně o věkovou strukturu a také odbornou profilaci přednášejících, neboť je třeba brát v úvahu, že standardní doba magisterského studia je pět let, takže garant, jenž publikuje v oblasti trestního práva, by (v případě udělení akreditace na standardní dobu studia) v průběhu udělené akreditace již přesahoval věk 75 let. Další profesor působící a přednášející v trestním právu je odborně spíše zaměřen na forenzní disciplíny (z hlediska publikačních výstupů). Další profesor působící na fakultě jen na úvazek 12,5 hodin týdně je rektorem Akademie policejního sboru v Bratislavě, zabývá se také spíše kriminalistikou a forenzními disciplínami, čemuž odpovídá i jeho publikační činnost. Další profesor, ústavní soudce s kvalitní publikační činností, působí na fakultě pouze na úvazek 0,187. Dále je uvedeno 6 vyučujících v kategorii Ph.D., z nichž někteří částečně publikují

k zabezpečovanému oboru, ale u všech je působení na fakultě jen doplňkem k vlastní právní praxi. Není zde tedy perspektiva habilitace z vlastních zdrojů.

V případě **pracovního práva** je situace ještě závažnější. Věk garanta by v průběhu udělené akreditace již významně přesahoval věk 80 let; mezi dalšími učiteli podílejícími se na výuce oboru není nikdo s vědeckou hodností, 6 vyučujících s pouze magisterským vzděláním buď fakticky nepublikuje, nebo má publikace zaměřené na jiná témata či témata jen velmi vzdáleně se vztahující k pracovnímu právu.

U **římského práva** se na výuce podílejí dva nehabilitovaní učitelé. Uváděný garant se ve své publikační činnosti věnuje římskému právu jen částečně a není u něho střednědobá perspektiva habilitace. Druhý vyučující je kmenovým pracovníkem Univerzity Palackého v Olomouci.

Teorii práva garantuje děkan jiné právnické fakulty, v tomto oboru na fakultě nepůsobí žádný další habilitovaný vyučující. U druhého uvedeného garanta není z hlediska věku a publikační činnosti perspektiva podílu na rozvoji oboru na fakultě a určování jeho odborného směřování. U dalších čtyř uvedených vyučujících se vzděláním v doktorském programu (nebo titulem CSc.) prozatím není střednědobá perspektiva habilitace, navíc jde převážně o vyučující s nižším úvazkem na fakultě.

Lze konstatovat, že v současnosti není dostatečně zabezpečeno trestní právo, pracovní právo, římské právo a teorie práva pro uskutečňování pětiletého magisterského programu.

Výše uvedené problémy naznačují problém nejzávažnější, totiž **celkový profil garantů, kteří by měli tvořit vědecké a pedagogické jádro pracoviště**. Publikační výsledky jsou spíše průměrného charakteru, **ani jediný garant nemá za posledních 5 let odbornou studii či knihu uveřejněnou v zahraničí** (jsou zde pouze recenze publikované jedním vyučujícím v Czech Yearbook of International Law či Czech (Central European) Yearbook of Arbitration). Garanti jednotlivých právních disciplín publikují převážně texty učebnicového charakteru; časté jsou reedice starších prací, chybějí teoretické publikace, jež by významnějším způsobem vytvářely a rozvíjely obor.

Mezi uvedenými vyučujícími nepůsobí v současnosti žádný pedagog, který by kolem sebe ve větší míře dokázal vytvářet vlastní školu (ve vědním smyslu slova) a profilovat fakultu a studijní program. O vztahu navržených garantů k FP ZČU svědčí, že ani jeden z nich nepůsobí výlučně na plzeňské fakultě, nýbrž své nasazení dělí mezi fakultu a jiné pracoviště. Někteří z garantů snižují své úvazky až v souvislosti s procesem posuzování žádosti o prodloužení platnosti akreditace či slibují tyto úvazky snížit, jen aby se naplnily standardy. Nelze se ubránit pocitu, že se jedná o účelové jednání, neboť k posunům v úvazcích dochází v mnoha případech po dlouholetém souběžném působení na plzeňské fakultě a dalších pracovištích. Kdyby se jednalo o koncepční a nikoli účelové kroky, byly by provedeny již dávno, po předchozích upozorněních AK. Všichni garanté mají součet úvazků na vysokých školách minimálně 1,5, žádný z nich garantů nevěnuje svou kapacitu výhradně PF ZČU. Celkově přístup ke jmenování garantů základních právních disciplín tak vykazuje nahodilost a nekonceptnost.

b) Zabezpečení programů profesory a docenty a celková personální situace z hlediska vzdělávací činnosti a související výzkumné činnosti

Formální hledisko:

Vývoj od června 2010, kdy Akreditační komise v hodnotící zprávě zdůrazňovala nutnost zlepšit personální situaci, do června 2011, kdy doporučila vzhledem k vývoji personální situace omezení akreditace, až po současnost:

Počet profesorů k červnu 2010: 13 – přepočtené úvazky: 9,25.

Počet profesorů k červnu 2011: 12 – přepočtené úvazky: 7,25.

Počet profesorů k lednu 2012: 11 (12) – přepočtené úvazky: 6,69 (7,69) – údaje v závorce odrážejí situaci, kdy se započítává pracovník, jehož součet úvazků přesahuje 1,75

Počet docentů k červnu 2010: 12 – přepočtené úvazky: 8,75.

Počet docentů k červnu 2011: 10 – přepočtené úvazky: 7,03.

Počet docentů k lednu 2012: 11 (12) – přepočtené úvazky: 7,7 (8,3) – údaje v závorce odrážejí situaci, kdy se započítává pracovník, jehož součet úvazků přesahuje 1,75. Na fakultě ještě působí další docent na plný úvazek jako garant pro bakalářský obor veřejná správa, pro magisterské studium práva jej fakulta v programu neuvádí.

Za rok a půl, které měla fakulta věnovat zlepšení personálního zabezpečení, se situace z hlediska počtu fakticky nezměnila. V případě profesorů je horší než v roce 2010 a takřka totožná s rokem 2011, v případě docentů je horší než v roce 2010 a jen o málo lepší než v roce 2011.

Kvalitativní hledisko:

Věková struktura a úvazky:

Profesoři:

80 let a výše – 2 profesoři, přepočteno 1,25 úvazku, z toho 1 plný úvazek,

75–79 – 0 profesorů,

70–75 – 1 profesor, přepočteno 0,187 úvazku,

65–69 – 3 profesoři, přepočteno 1,89 úvazku, z toho 1 plný úvazek,

60–64 – 1 (2 profesoři, přepočteno 1 (2), z toho 1 (2) plné úvazky. Údaje, pokud je započten profesor, jehož úvazek přesahuje 1,75,

55–59 – 4 profesoři, přepočteno 2,43, z toho 1 plný úvazek.

Věková struktura nevykazuje výraznější perspektivu. Pouze tři profesoři na plný úvazek jsou mladší 65 let, pouze jeden by byl v době dokončení zahájeného pětiletého studia do věku 65 let.

Plný úvazek ve věku nad 80 let není možné považovat za perspektivní z hlediska zabezpečení pětiletého studia. Nutno zdůraznit, že tento profesor, jehož se to týká, je také jediný, který nemá další úvazky na jiných pracovištích, ba má zahraniční publikace. Všichni ostatní si udržují významné úvazky na jiných pracovištích. Někteří profesoři, kteří působí na fakultě, s vyššími či nižšími úvazky, patří mezi významné osobnosti našeho práva a nestory právních disciplín i praxe (ústavní soud). Jejich účast a jednotlivé přednášky mohou být jistě pro studenty doplňujícím a jistě i velkým kvalitativním přínosem, avšak nevytvářejí základ pro budování oborů.

Docenti:

80 let a výše – 1 docent, přepočteno 0,5 úvazku,

75–79 – 1 docent, přepočteno 1 úvazek,

70–75 – 2 docenti, přepočteno 1,75 úvazku (z toho jeden plný úvazek)

65–69 – 1 docent, přepočteno 0,5 úvazku,

60–64 – 2 docenti, přepočteno 1,125 úvazku,

55–59 – 2 (3) docenti, přepočteno 1,3 (1,85) úvazku (v závorce je počítán docent, jehož úvazek přesahuje 1,75),

45–50 – 1 docent, přepočteno 1 úvazek (platnost s úvazky od 1. 6. 2012)

40–45 – 1 docent, přepočteno 0,5 úvazku.

U docentů působících v daném programu je z hlediska věkové struktury situace částečně příznivější, zejména s ohledem na dva docenty ve věku mezi 40 a 50 roky. Ani jeden z nich ale není původním kmenovým pedagogem fakulty („odchovancem“), byť analýza personálního zabezpečení předložená v akreditačním spisu klade důraz na výchovu vlastních pracovníků.

Závažným nedostatkem je skutečnost, že u většiny klíčových právních disciplín je jediným habilitovaným pracovníkem na fakultě jejich garant. Vedle něho působí již jen asistenti. V analýze personálního zabezpečení se zmiňuje jako klíčové jádro pracovníků, kteří se v současné době nacházejí ve věkové skupině mezi 30–40 lety. Není však tak silné, jak by se dalo ze spisu předpokládat: jak již bylo konstatováno, lze v nejbližší době očekávat uskutečnění habilitačních řízení u dvou pracovníků, v další době 2–5 let cca u dalších tří pracovníků. Na fakultě je neúměrně velké množství pracovníků pouze s magisterským vzděláním (bez Ph.D.), u některých jde o významné a publikující odborníky z praxe, ve většině případů pak ale o soudce a advokáty bez hlubšího akademického zakotvení. Kupříkladu v oboru Pracovní právo působí šest vyučujících pouze s magisterským vzděláním, v oboru Civilní proces působí tři absolventi doktorského programu a čtyři pouze s magisterským vzděláním, v oboru Právo Evropské unie působí jeden absolvent doktorského programu a tři pouze s magisterským vzděláním. Problém přitom není jen v aktuálním stavu, ale i v absenci perspektivy rozvoje. Na standardně fungujících vysokoškolských pracovištích působí vedle profesora (představitele oboru) docent mladšího nebo středního věku, připravený převzít činnost a funkce svého předchůdce. Ti se společně starají o přípravu svých nástupců. Takový systém však na Fakultě právnické Západočeské univerzity v Plzni vytvořen není, ba co hůře, nebyl významněji vytvářen v minulosti a nemůže ani být rozvinut v současnosti vzhledem k nedostatečnému fungování garantů jako vůdčích osobností oborů. Nejsou vytvářeny ani podmínky pro mladé talentované pracovníky (například formou studijního volna), aby mohli dokončit přípravu k habilitaci. Naopak vysoké formální úvazky osob, které nepřinášejí perspektivu a jejichž jména jsou uváděna spíše kvůli reputaci v odborné komunitě či pro pouhé formální naplnění akreditačních požadavků, neukazují nikterak na promyšlenou personální politiku.

Vědecká a publikační činnost docentů a profesorů:

Žádný z profesorů ani docentů nerealizoval za posledních pět let a nerealizuje na fakultě výzkumný projekt, ani se za fakultu nezapojil do významnější praktické aktivity (například do přípravy důležité legislativy; ač někteří tak činili v rámci působení na svém mateřském, mimoplzeňském pracovišti).

Publikační činnost všech profesorů za posledních pět let je na hranici či pod hranici běžných standardů pro posuzování publikační činnosti: téměř chybějí zahraniční publikace (kromě Slovenska), jen výjimečně se objevují práce v cizích jazycích (ale publikovaných v ČR), minimálně se objevují práce teoretické povahy, často jde o reedice monografií či učebních textů.

Další připomínky k vědecké činnosti a zabezpečení výuky:

Fakulta v současnosti nerealizuje žádný výzkumný grant – projekty uváděné v příloze (ať již mezinárodní, FRVŠ či z Operačních programů EU) nemají charakter výzkumných projektů. Jediný grant GAČR, který byl řešen na fakultě, byl s odchodem řešitele převeden na Právnickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci. Počet podaných žádostí o grant GAČR v roce 2011 proti roku 2010 klesl.

Z podkladů nevyplývá, že by fakulta přijala motivační nástroje či hlubší organizační změny k posílení vědecké činnosti. Ze spisu také nevyplývá, že by si byla vědoma rozdílu mezi výzkumnými granty a projekty určenými převážně na rozvoj a inovace (projekty typu FRVŠ či operační programy).

Struktura personálního zabezpečení studijního programu je dosti složitá a nepřehledná. Profesori a docenti figurují v mnoha předmětech (například jeden profesor je uveden u 14 předmětů), z nichž pravděpodobně zabezpečuje tematicky část přednášek v semestru (Právo Evropské unie 1, 2, Ústavní právo 1, 2, Ústavní soudnictví, Ústavní systémy – srovnávací ústavní právo, Úvod do francouzského práva 1,2, Úvod do německého práva 1, 2, Státověda, Středoevropské ústavní systémy, Základy práva EU, Základy ústavního práva ČR). Podobná situace je i u dalších přednášejících, je tedy poměrně obtížné sledovat, zda zejména základní přednášky zabezpečují vyučující, kteří k danému oboru publikují. Jde zde o dvojí problém: a) působení jednotlivých vyučujících v mnoha předmětech a b) pro studenty množství přednášejících v jednom předmětu (nikoli jako alternace u seminářů). Byť lze vnímat přednášku specializovaných odborníků na úzké téma jako přínosnou z hlediska studentů, množství zapojených vyučujících, respektive přednášejících v některých jednotlivých předmětech, vyvolává obavy, zda taková situace studentům nezesnadňuje ovládnutí celistvosti jednotlivých právních disciplin. Není jasná role vyučujících pouze s magisterským vzděláním (bez Ph.D.): tam, kde jsou součástí nabídky předmětů semináře, lze předpokládat, že vyučují v seminářích; avšak vyučující bez titulu Ph.D. jsou uváděni i u předmětů, kde se semináře nepředpokládají, a kde tedy výuku sami zajišťují.

Shrnutí

Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni od roku 2008 byla opakovaně upozorňována na závažné nedostatky v personálním zabezpečení, na nezbytnost zlepšovat kvalifikaci akademických pracovníků, jejich publikační činnost a rozvíjet odbornou a vědeckou činnost fakulty. Postupně jí byla omezena a odňata akreditace oborů v doktorském studijním programu, několikrát Akreditační komise upozorňovala na závažné nedostatky při uskutečňování magisterského studijního programu, v červnu 2011 Akreditační komise navrhla omezení akreditace magisterského programu.

Fakulta po základním překonání hluboké krize, která se v plné míře projevila v roce 2009 při odhalení nedodržování administrativně právních pravidel vysokoškolského studia, netransparentního studijního prostředí a nevěrohodného průběhu studia některých jejích absolventů, nedokázala najít cestu k obnovení rozvoje. To nakonec vedlo k další personální destabilizaci a především k nevytvoření realistické koncepce rozvoje fakulty, jež by zajistila dostatečný personální i vědecký rozvoj pracoviště. Bez ohledu na dlouhodobá upozornění a analýzy i hodnocení z června 2011 se fakulta při přípravě žádosti o prodloužení platnosti akreditace soustředila pouze na naplnění formálních kritérií s podceněním kvalitativních ukazatelů a dlouhodobějších perspektiv.

Akreditační komise konstatuje, že na Fakultě právnické Západočeské univerzity v Plzni nejsou vytvořeny podmínky pro kvalitní vzdělávací činnost v magisterském studijním

programu „Právo a právní věda“. Personální zabezpečení nenaplnuje kvalitativní požadavky z hlediska rozsahu a kvality publikací, věkové a kvalifikační struktury, neposkytuje dostatečnou perspektivu pro zabezpečení pětiletého magisterského studijního programu. Na fakultě není v současnosti jádro profesorů a docentů, jež by formovalo odborné týmy a profilovalo činnost fakulty. Téměř všichni docenti a profesori mají úvazky i na jiných vysokých školách. Už to samo vypovídá o jejich vztahu k fakultě. Přestože se na fakultě začíná profilovat skupina mladších vědeckých pracovníků, u nichž je brzká (2 osoby) či střednědobá (3 osoby) perspektiva habilitace, nejsou vytvářeny podmínky pro podporu dalšího růstu mladších pracovníků. V posledních letech se nerealizuje na pracovišti žádný výzkumný grant, jediný grant GAČR byl s odchodem řešitele převeden na jiné pracoviště. Na fakultě není ani vytvořena dlouhodobější promyšlená koncepce rozvoje odborné a související výzkumné činnosti.

Přestože Akreditační komise opakovaně upozorňovala na přetrvávající závažné nedostatky při uskutečňování studijního programu, nedošlo na Fakultě právnické ke zlepšení stavu, nebo alespoň k vytvoření předpokladů pro pozitivní rozvoj v blízké budoucnosti. Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni nedokázala vytvořit stabilní jádro vlastních akademických pracovníků s odpovídající kvalifikací a odbornou činností. Současná podoba personálního zabezpečení nevytváří podmínky pro kvalitní vzdělávací činnost v magisterském studijním programu „Právo a právní věda“ a předpoklad pro rozvoj fakulty.